

TALLINNA LOOMAAIA

2010. AASTA

TEGEVUSE ARUANNE

Mati Kaal
Tallinna Loomaaia direktor
10. veebruaril 2011. aastal

SISUKORD

1. ÜLDANDMED	3 - 9
2. ÕPITEGEVUS	10 - 19
3. TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS	19 - 20
4. SÖÖDAMAJANDUSLIK TEGEVUS	20 - 21
5. VETERINAARTEGEVUS	21 - 22
6. LOOMKOLLEKTSIOONIGA VAHETULT SEOTUD TEGEVUS	22 - 24
7. FINANTSMAJANDUSLIK TEGEVUS	24 - 25
8. KORRAKAITSETEGEVUS	25 - 26
9. HEAKORRATEGEVUS	26 - 28
10. ENERGO-MEHAANIKA ALANE TEGEVUS	28 - 31

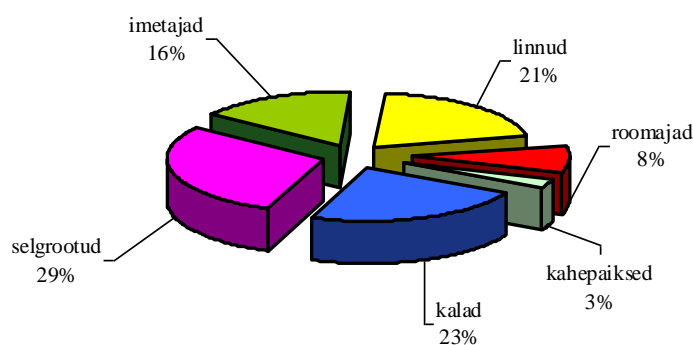
1. ÜLDANDMED

1.1. Loomaaia bilansil on territoorium pindalaga 88,5789 ha, millest välispuuride ja aedikute all on umbes 26 ha ja Ehitajate tee 124 parklamaa-ala 2,6979 ha, millest on toimiva parklana kasutusel umbes 0,8 ha.

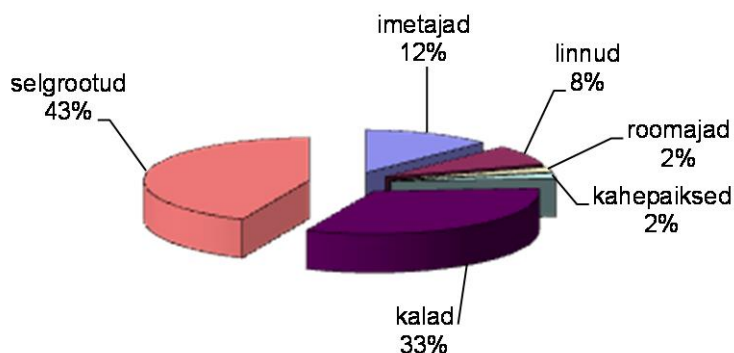
1.2. Seisuga 31.12.2010 oli Tallinna Loomaaia kollektsioonis 7865 isendit 578 liigist/alamliigist, kes jagunesid järgmiselt:

	Liike	Isendeid
Imetajad	94	985
Linnud	120	600
Roomajad	47	145
Kahepaiksed	17	148
Kalad	133	2575
Selgrootud	167	3412
Kokku	578	7865 + söödaloomad

Tallinna Loomaaia kollektsiooni liigiline jaotumus 2010

Tallinna Loomaaia kollektsiooni isendiline jaotumus 2010

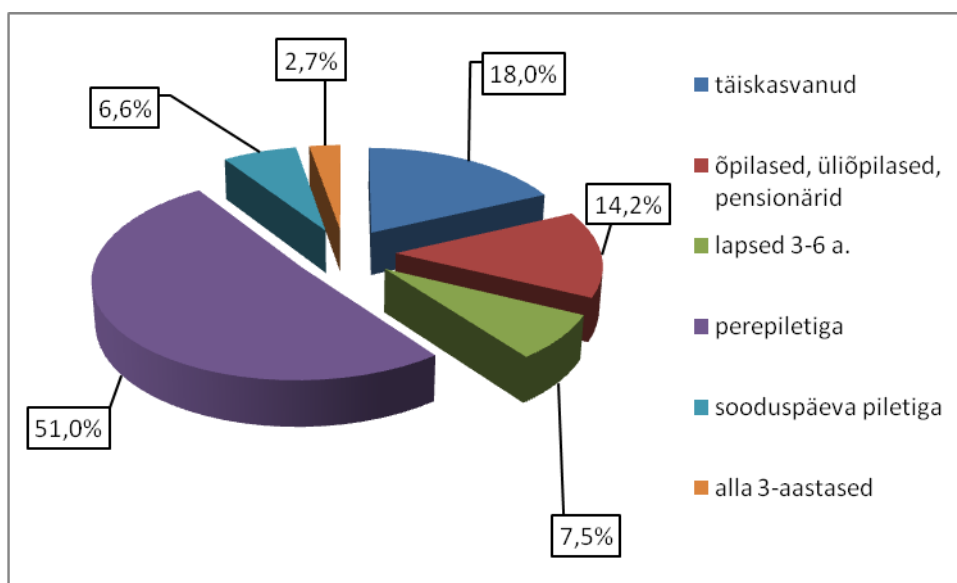
1.3. Aasta jooksul külastas loomaaeda kokku **308 253** inimest, neist ühekordse tasulise päevapiletiga **262 580** inimest, perioodipiletiga **13 752** inimest ja alla 3 a lapsi **7 422**.

1.3.1. Päevapiletiga külastajad jaotusid külastuskategooriate lõikes alljärgnevalt:

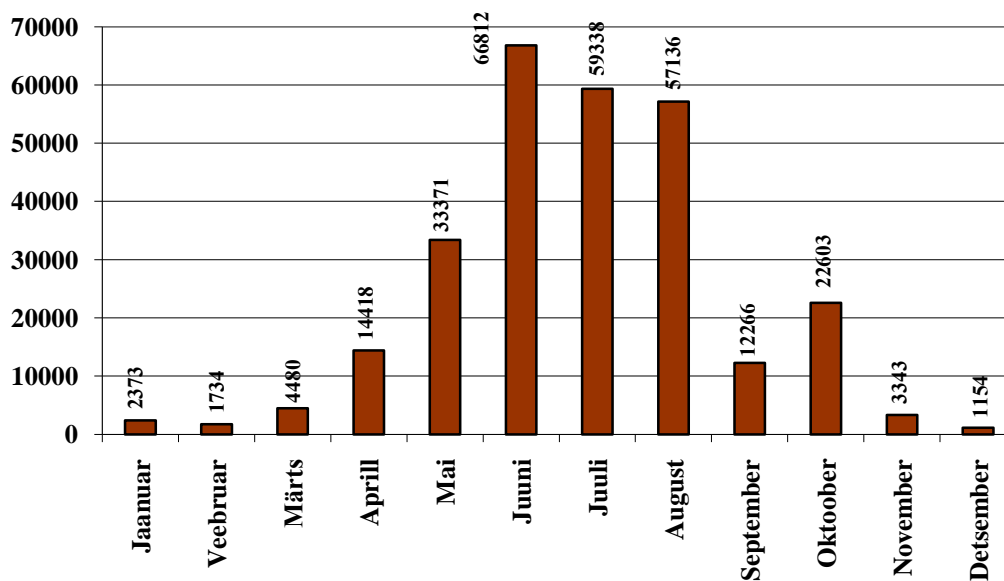
ÜKSIKKÜLASTAJAD + GRUPID

	Kokku
Täiskasvanud	48 703
Õpilased, üliõpilased, pensionärid	38 211
Lapsed (3-6 a.)	20 253
Perepiletiga	137 568
Sooduspäeva piletiga	17 845
	262 580

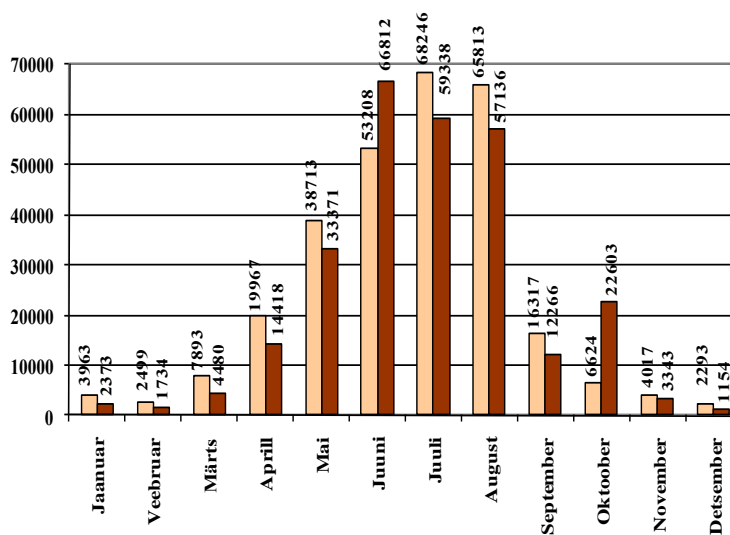
Tallinna Loomaaia külastajate struktuur külastuskategooriate lõikes

Tallinna Loomaaia külastatavus kuude lõikes kõikide piletite põhjal

Külastatavuse võrdlus 2009 ja 2010

1.3.2. KUUKAARTIDE MÜÜK

	2009	2010
Täiskasvanud	134	81
Õpilased, üliõpilased, pensionärid	56	45
Lapsed (3-6a.)	51	64
Perekond	9	10
Kokku	250	200

1.3.3. AASTAKAARTIDE MÜÜK

	2009	2010
Täiskasvanud	34	38
Õpilased, üliõpilased pensionärid	60	81
Lapsed (3-6a.)	48	72
Perekond	193	137
Kokku	335	328

1.3.4. Perioodipileteid vormistati kokku 528 inimesele.

1.3.5. Perioodipiletiga toimus ühtekokku 13 715 tingkülastust.

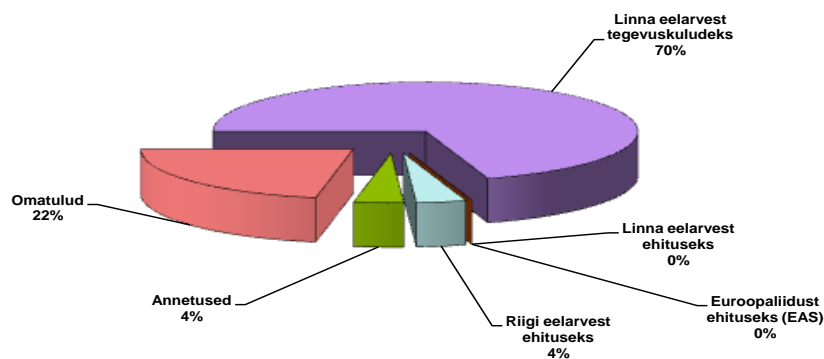
1.4. Loomaaria tulud ja kulud majandusaastal jaotusid järgmiselt:

1.4.1. Tulud

	Tulud tuh kr	Tulud tuh eurot	% oma- tulust	% kogu- tulust
Linna eelarvest tegevuskuludeks	37389,4	2389,62		70,2
Linna eelarvest ehituseks	-			
Euroopa Liidust ehituseks (EAS)	-			
Riigi eelarvest ehituseks	2000,0	127,82		3,8
Annetused	2005,8	128,19		3,8
<u>Omatulud</u>				
loomade müük	351,2	22,45	3,0	
piletite müük	9858,9	630,10	83,5	
suveniiride müük	28,7	1,83	0,2	
ekskursioonid, ürituste korraldamine	236,7	15,13	2,0	
osutatud teenused	601,0	38,41	5,1	
parkimistulu	466,7	29,83	4,0	
reklaamitulud	123,7	7,91	1,0	
kommunaalteenuste müük	46,6	2,98	0,4	

muud tulud (müük,valuuta,üür)	97,4	6,22	0,8	
Omatulu kokku :	11810,9	754,85	100	22,2
Tulud kokku:	53206,1	3400,49		100,0

Loomaia tulud 2010. aastal

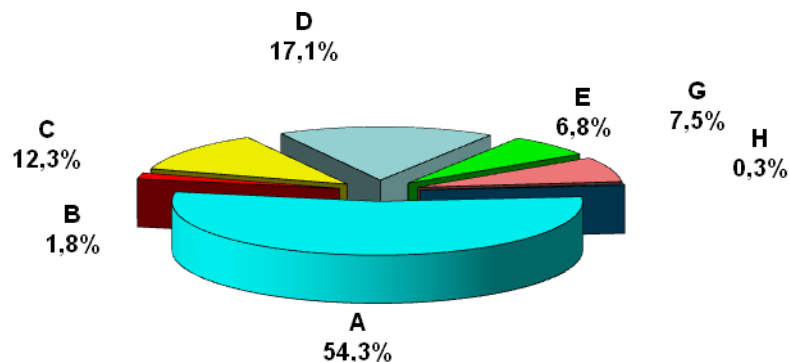
1.4.2. Annetused

	Tuh kr	Tuh eurot
Tallinna Loomaia Sõprade Seltsi vahendusel	1912,0	122,20
Annetustekastist	46,9	3,00
Sihetanntus Saksamaalt (Rostocki ja Schwerini loomaaiad)	46,9	3,00
Kokku	2005,8	128,19

1.4.3. Kulud

	Kulud		
	(tuhat kr)	(tuh eurot)	% kogukulust
Palgad	21637,0	1382,86	40,7
Kohustusliku kindlustuse maksed	7234,3	462,36	13,6
Jooksev remont	955,7	61,08	1,8
Söötade ost	6525,0	417,02	12,3
Elekter	2982,0	190,58	5,6
Küte	2494,4	159,42	4,7
Vesi	1230,2	78,62	2,3
Sõidukite ülalpidamine	1720,5	109,96	3,2
Korrashoid	452,1	28,89	0,8
Valve	103,4	6,61	0,2

Majandusveod	96,8	6,19	0,2
Lähetused	114,3	7,31	0,2
Inventar	269,2	17,21	0,5
Ravimid	240,1	15,35	0,5
Materjalid	580,3	37,09	1,1
Tööriided	349,6	22,34	0,7
Õppetegevus	8,2	0,52	0,0
Ostetud teenuseid	129,0	8,24	0,2
Raamatud ja ajakirjad	61,5	3,93	0,1
Kantseleikulud	149,9	9,58	0,3
Sidekulud	129,4	8,27	0,2
Postikulud	7,1	0,45	0,0
IT kulud	254,8	16,28	0,5
Rahvusvahelised liikmemaksud	165,4	10,57	0,3
Tasutud käibemaks	1310,1	83,73	2,5
Investeeringud	4005,8	256,02	7,5
Kokku	53206,1	3400,49	100,0

A - palgad, kohustusliku kindlustuse maksed; B – jooksev remont; C – sõotade ost; D - elekter, küte, vesi, valve, sõidukite ülalpidamiskulud, korrashoid, majandusveod; E - lähetused, inventar,ööriided, ostetud teenused, õppetegevus, raamatud ja ajakirjad, kantseleikulud, IT kulud, ravimid, tasutud käibemaks, materjalid, sidekulud, postikulud; G – investeeringud; H – rahvusvahelised liikmemaksud.

1.5. Loomapidamisega tegeles 2 zoo-osakonda ja teadusliku liigikaitse laboratoorium. Nende osakondade ja külastajate teenindamisega ning loomaiaa territooriumi korrashoiu, rekonstrueerimise ja ekspositsiooni laiendamise tegelesid teadusliku liigikaitse labor, loodushariduse ja avalike suhete teenistus ning finants-, heakorra-, korrakaitse-, energo-mehaanika-, veterinaar- ja söödateenistused.

1.5.1. Seisuga 31.12.2010 töötas Tallinna Loomaaias 184 töötajat.

1.5.2. Sealhulgas alljärgnevad spetsialistid:

Jrk nr	Nimi	Sünni-aasta	Amet	Haridus	Mis ajast töötab
1	Kadri Ashford	1972	Spetsialist	Kõrgem TRÜ	2008
2	Vladimir Fainštein	1953	Zoo-abidirektor	Kõrgem EPA	1980
3	Kätlin Hiieväli	1980	Vanemvet.arst	Kõrgem EPÜ	2004
4	Jevgenia Jefimova (kuni 01.08.2010)	1938	Teenistuse ülem	Kesk-eri	1994
5	Mati Kaal	1946	Direktor	Kõrgem TRÜ	1968
6	Risto Kirsipuu	1955	Tehno-abidirektor	Kõrgem Len. TTKI	2008
7	Maaja Kitsing	1967	Peaveterinaararst	Kõrgem EPA	1999
8	Briti Klimberg	1981	Lektor-eks.juht	Kõrgem TPÜ	2005
9	Ülo Kotkas	1943	Teenistuse ülem	Kõrgem TPI	2007
10	Ene Lehtmets	1958	Vanemmetoodik	Kõrgem TÜ	2008
11	Inari Leiman	1964	Teenistuse ülem	Kõrgem TRÜ	1987
12	Monika Lossman	1968	Insener	Kõrgem Nord	2010
13	Tõnis Luhakooder	1948	Teen. ülema aset.	Kõrgem TPI	2002
14	Koetan Luštšik	1941	Velsker	Kesk-eri	1969
15	Tiit Maran	1959	Teadussekretär	Kõrgem TRÜ	1982
16	Hannes Maripuu	1965	Teenistuse ülem	Kesk-eri	1999
17	Tatjana Miljutina	1953	Osakonna juhataja	Kõrgem Len.PÜ	1977
18	Jelena Motorenko	1981	Teenistuse ülem	Rak. kõrgem Sillamäe Majanduse ja Juhtimise Instituut	2009
19	Pille Pani	1983	Keskkassa juhataja	Kesk	2009
20	Elle-Mall Pender	1944	Teen. ülema aset.	Kesk-eri	1999
21	Natalja Penkova	1957	Zootehnik	Kõrgem EPA	2002
22	Julia Pent	1969	Osak. juhataja aset.	Kõrgem Sankt-Peterburg psüh., ettevõt., ja haldusjuh. Akadeemia	1987
23	Dmitri Pšenitšnõi	1976	Teen. ülema aset.	Kõrgem TTÜ	2007
24	Katrin Rahula	1973	Peaadministraator	Kesk-eri	2007
25	Üllar Rammul (kuni 07.05.2010)	1967	Teenistuse ülem	Kõrgem TRÜ	2000
26	Uno Saaring	1942	Teenistuse ülem	Kõrgem TPI	1997
27	Jana Sajadjan	1964	Osak. juhataja aset.	Kõrgem Jerevani Ülikool	1987
28	Anne Saluneem	1949	Osak. juhataja aset.	Kõrgem EPA	1964
29	Vassili Sedjakin	1949	Teenistuse ülem	Kõrgem Sisemin. Akadeemia	1999
30	Jelena Semjonova	1969	Osakonna juhataja	Kõrgem Len. PÜ	1986
31	Dagmar Tammistu	1948	Peakassapidaja	Kõrgem TPI	1994
32	Aleksei Turovski	1946	Vanemmetoodik	Kõrgem TRÜ	1993
33	Tiiu Viires	1944	Tõlk-bibliograaf	Kõrgem TRÜ	1984
34	Elle Värnik (kuni 31.07.2010)	1939	Logistik	Kesk	1965

2. ÕPITEGEVUS

Loodushariduse ja avalike suhete teenistuse ülema kt Inari Leiman

2.1. Õpilasingid:

- 2.1.1. Loomasõprade ringid tegutsesid kahes vanuseastmes. Kevadpoolaastal osales 8 ringis kokku 137 õpilast. Juhendajaid oli 3. Sügispoolaastal tegutses kokku 10 ringi, neis osales 155 õpilast. Juhendajaid oli 5.
- 2.1.2. S. Sterni juhendamisel tegutses kevadpoolaastal noorte kunstnike-animalistide ring, milles osales 7 õpilast.

2.2. Ekskursioonid:

- 2.2.1. Giidi juhendamisel toimus kokku 209 üld- ja temaatilist ekskursiooni, osalejaid 5311.

2.3. Koolitus:

- 2.3.1. Zookooli tundides osales eelnevalt ettevalmistatud töölehti iseseisvalt täites kevadpoolaastal 781 õpilast ja 48 õpetajat 19 koolist ning sügispoolaastal 605 õpilast ja 39 õpetajat 14 koolist.
Õpetajakoolitusi ja juhendajate poolt läbi viidud tunde õpilastele ei toimunud, kuna jätkuprojekti rahastamist 2010. aastal ei toimunud.
- 2.3.2. Viidi läbi Tallinna loomaaia ekskursioonijuhtide koolituse I etapp, 17. - 19. detsember. Osalejaid 26.

2.4. Tallinna loomaaia aasta jooksul toimunud üritused:

- 5. ja 7. jaanuaril viidi läbi talvine koolivaheajaüritus "Aleksi Turovskiga putukanäitusel" loomaaia Illu kohvikus, osalisi kokku 16.
- 24. veebruarini oli avatud troopiliste selgrootute näitus "Elavad kalliskivid ja muud mutukad" kohvikus Illu. Kokku külastas ajavahemikul 01.01. - 24.02. näitust 2 211 külastajat.
- 3. märtsil toimus vaderiüritus: Rapla Vesiroosi Gümnaasiumi 22. lend hakkas valgelaup-pruunleemuri vaderiks, osalisi 37.
- 20. märtsil toimus koostöös kodulinnamajaga kevade algust tähistav ekskursioon Aleksi Turovski juhendamisel, kuulajaid 40.
- 20. märtsil toimus üritus loodusringide taasavamise 30. aastapäeva tähistamiseks.
- 24. märtsil toimus kevadine koolivaheajaüritus "Joonista koos Aleksi Turovskiga", osalisi 22.
- 1. aprillil esitleti elevandimajas A. Turovski, M. Kaalu, V. Fainsteini ja Ü. Russaku raamatut "Nad kuuluvad maailmale".
- 3. aprillil toimus SEB heategevusüritus "Märka väiksemat", osalisi 20.
- 13. ja 15. aprillil riputasid loomasõprade ringide õpilased üles linnupesakaste Veskimetsas, osalisi kokku 20.
- 8. mail toimus Bigbanki heategevusüritus "Suurperede emadepäev", osalisi 642.
- Maist kuni juulini toimusid hilisõhtused ekskursioonid, kokku 12 hilisõhtul, kümnel õhtul 100 kuulajale neljas grupis, ühel õhtul (12. juuni) 132 kuulajale viies grupis ja ühel õhtul (7. juuni) 43 kuulajale.
- 24. maist kuni 30. juunini eksponeeriti loomaaias maailmakuulsat fotonäitust "Hard Rain", kus Mark Edwardsi fotod ja Bob Dylani tekst küsivad, kas jätkusuutlik areng on võimalik.

- 1. juunil toimus lastekaitsepäeva üritus, külastajaid 14 683.
  - 24. juunil peeti šimpans Pino sünnipäeva. Kõigile loomaaiakülastajaile mõeldud üritusest võttis aktiivselt osa 50–60 inimest.
  - 1. juulil viidi läbi Tallinna Loomaaia Sõprade Seltsi varahommikune ekskursioon, osalisi 27.
  - 15. juulil toimus amuuri leopardi kutsikate esitlus ja ristimine. Kõigile loomaaiakülastajaile mõeldud üritusele kogunes paduvihma tõttu vaid ca 30 inimest.
  - 11. augustil toimus lumeleopardi ekspositsiooni juures interaktiivse mobiilse külastuskogemuse “Loomaaed sinu taskus” tutvustus kõigile loomaaiakülastajaile.
  - 4., 11. ja 18. augustil korraldati koostöös TLSS-iga kammermuusika kolmapäevad Edelweiss-kvartetiga.
  - 19. augustil toimus Eesti Bioloogiaõpetajate Ühingu (EBÜ) 5. suvepäevade lõpuseminar Tallinna loomaaias, osales 50 bioloogiaõpetajat üle vabariigi.
  - 25. augustil tähistati loomaaia sünnipäeva, külastajaid 3162.
  - 30. septembril toimus loomasõprade ringide avaaktus, osalisi 55.
  - 4. oktoobril toimus vaderiüritus: Audentese kool hakkas rookassi vaderiks, osalisi 13.
  - 5. oktoobril viidi läbi Tallinna koolide 7. klasside õpilastele bioloogiaolümpiaadi koolivoor loomaaias, osales 426 õpilast.
  - 21. oktoobril avati Illu kohvikus koostöös Keskkonnaministeeriumiga CITESi näitus “Ära osta nende elu”, avamisel osales 20 kutsetega külalist. Ajavahemikus 21.10. - 21.11. külastas näitust 2763 inimest.
  - 21. oktoobril toimus koostöös Haabersti Avatud Noortekeskusega surikaadipäev, osalisi 25.
  - Sügisisel koolivaheajal (23.10. - 01.11.) läbi viidud Viasati viktoriinist võttis osa 203 inimest. Oktoobrikuu jooksul külastas Viasati perepileti kampaania raames loomaaeda 2413 külastajat.
  - 18. novembril toimus huvilistele Illu kohvikus eksponeeritud näitusel Keskkonnaministeeriumi looduskaitse peaspetsialisti Kadri Alasi loeng CITESist, 20 kuulajat.
  - 20. novembril toimus huvilistele Illu kohviku näitusel loomaaia teadussekretäri Tiit Marani loeng liigikaitsest ja CITESist, 18 kuulajat.
  - 27. novembril ja 2. detsembril kõneles Triinu Tõrv TLÜst loomasõprade ringide lastele ja loomaaiatöötajatele nahkhiirtest, osalisi kokku 42.
  - 1. detsembril avati Illu kohvikus eksootiliste selgrootute näitus “Elavad kalliskivid ja muud mutukad”. Ajavahemikus 01.12. - 31.12.2010 külastas näitust 1005 külastajat.
  - 10. detsembril toimus vaderiüritus: Rahumäe põhikool hakkas siberi kaljukitse vaderiks, osalisi 20.
  - 17.-19. detsembril viidi läbi Tallinna loomaaia ekskursioonijuhtide koolituse I etapp, osalisi 26.
  - 20. detsembril toimus vaderiüritus: Tallinna I Internaatkool jätkas küüliku vaderiks olemist, osales 9 õpilast ja õpetaja.
  - Alates 23. detsembrist tehti algust talvise koolivaheajaviktoriini läbiviimisega.
  - 25. detsembril toimus üritus “Jõulud troopikamajas” ning vaderiüritus: Viasat hakkas loomaaia kõigi kolme šimpansi vaderiks; kõigile loomaaiakülastajaile mõeldud üritustest võttis aktiivselt osa ca 20 inimest.
- 2.5. Laste loomaaed tegutses hooajaliselt idavärava kõrval Veskimetsa veerel 1. juunist kuni 1. septembrini.
- 2.6. RMK teabepunkt tegutses loomaaias läänvärava kõrval 15. maist kuni 15. septembrini.

2.7. Loengud:

2.7.1. Kadri Ashford:

- Loengud liigikaitses ja euroopa naaritsa olukorrast loomasõprade ringide õpilastele ja loomaaria ekskursioonijuhtide koolitusel, kokku 59 kuulajat.
- 16. veebr “Naaritsatund” , ca 1 tund naaritsate uues kompleksis.
- “Tagasi kooli” raames 4 koolitundi “Loomaaed, kas ainult meelelahutus?”:
20. okt Rakvere Gümnaasium 2. ja 4. klass
21. okt Uhtna Põhikool 4. ja 8.-9. klass

2.7.2. Vladimir Fainstein:

- loeng loomaaria ekskursioonijuhtide koolitusel: loomaarias kasutatavatest söötadest, loomade söötamise põhimõtetest ning elustoidu vajalikkusest, 28 kuulajat.

2.7.3. Kätlin Hiieväli:

- loeng loomaaria ekskursioonijuhtide koolitusel: veterinaarteenistuse ülesannetest ja igapäevatööst loomaarias, 28 kuulajat.

2.7.4. Mati Kaal:

- “Loomaaianduse olemusest ja vajalikkusest” Väike-Maarja kultuurimajas Lääne-Virumaa lasteaiaõpetajate seminaril, 64 kuulajat.
- “Elurikkus ja loomaaiad” ettekanne Eesti TA seminaril 17. novembril.
- “Loomaaianduse olemusest ja vajalikkusest” 30. novembril Pärnu loodusmajas, 72 kuulajat.
- Loeng loomaaianduse ajaloost, loomaaria rollist ühiskonnas ja Tallinna loomaaria arengukavast loomaaria ekskursioonijuhtide koolitusel, 28 kuulajat.

2.7.5. Ene Lehtmets:

- „Zookool – võimalus õppetunde läbi viia loomaarias“, loeng EBÜ 5. suvepäevade lõpuseminaril, 50 kuulajat.
- 9.09 zookooli tutvustav ettekanne Tallinna Õpetajate Maja loodushariduse infopäeval.
- 7.10 kokkuvõtte 7. klasside bioloogiaolümpiaadi koolivooru läbiviimisest Tallinna loomaarias Tallinna Õpetajate Maja bioloogiaõpetajate aineseksioonil.

2.7.6. Inari Leiman:

- fotoreportaaž “Pesakastid” linnupesakastide metsa ülesriputamisest loomasõprade ringide õpilaste poolt ja erinevate liikide pesitsemisedukusest neis, loomasõprade ringide kokkutulekul 20. märtsil.
- „Keskkonnaharidusest Tallinna loomaarias“, loeng EBÜ 5. suvepäevade lõpuseminaril, 50 kuulajat.
- “Sildid-stendid – ekskursioonijuhi abimehed”, loeng loodusharidusest loomaarias loomaaria ekskursioonijuhtide koolitusel. Loomaaria osakondade, loomapidamishoonete ja zoo-osakondade igapäevatöö tutvustamine Anne Saluneeme ja Jana Sajadjani kaasabil, 28 kuulajat.

2.7.7. Tiit Maran:

- 19.01. Loeng Kaleva Traveli infopäeval – CITES ja turism.
- 27.01. Ettekanne Riigikogu Keskkonnakomisjoni väljasõiduistungil Tallinna loomaariast ja loomaaiandusest.
- 28.01. „Loomaaiandus ja Tallinna Loomaaed. Kust tuleme ja kuhu püüdleme”, ettekanne riigikogu keskkonnakomisjoni väljasõiduistungil.

- 03.02. Ettekanne liigikaitsest Prantsuse lütseumis.
- 09.02. Loeng bioloogilisest mitmekesisusest Tallinna Ülikooli globaalökoloogia loengutsükli raames.
- 12.05. Maanteeameti loomade läbikäigutunnelite seminari avaettekannet.
- 24.05. Ettekanne „Role of zoos in conservation: shift of paradigm“ rahvusvahelisel konverentsil „Eesti LK 100“.
- 15.06. Ettekanne Keskkonnaameti seminaril loodusrikkuste seirest: Andmete usaldusväärsusest.
- 09.09. – 20.12. Looduskaitse bioloogiast Tallinna Ülikoolis, 42 loengut.
- 03.11. Loeng Tallinna Ülikoolis „Mis on looduskaitsebioloogia“.
- 20.11. Loeng „CITES – mis see on?“ Tallinna loomaia CITES näituse lõpetamise puhul ja loomaia ekskursioonijuhtide koolitusel, kokku 44 kuulajat.
- 18.09. Andmete usaldusväärsusest seires. Ettekanne Terioloogia Seltsi sügiskoolis.
- 18.09. Imetajate seire arutelu juhtimine Terioloogia Seltsi sügiskoolis.
- 08.12. Loeng Tartu Ülikoolis „Ex situ kaitsest“.

2.7.8. Üllar Rammul:

- “Keskkonnaharidus Tallinna Loomaaias”, ettekanne riigikogu keskkonnakomisjoni väljasõiduistungil 28. jaanuaril.
- “Keskkonnaharidus Tallinna Loomaaias”, ettekanne loomasõprade ringide kokkutulekul 20. märtsil.

2.7.9. Aleksander Semjonov:

- EMÜ Avatud ülikooli kursuse “Metsloomade abistamine ja esmaabi” raames loengud metsloomade käsitsemisest, transpordist, ohutustehnikast ja esmaabist.
- „Eksootiliste loomade pidamine ja pidamisega seotud probleemid“, loeng Eesti Kommunaalmajanduse Ühingule (26.10, ca 55 kuulajat) ja loomasõprade ringide õpilastele.

2.7.10. Aleksei Turovski:

- Etoloogia kursus (48 akadeemilist tundi) TLÜ Psühholoogia Instituudi tudengitele. Osales 419 tudengit.
- Käitumise ökoloogia (36 akadeemilist tundi) TLÜ bioloogia magistrantidele. Kokku 52 inimest.
- “Loom kui märk kunstis”, ettekanne TLSS ja Vaalgalerii korraldatud kunstioksjonil.
- Rida populaarteaduslikke loenguid (osa koos ekskursiooniga) erinevatele tellijatele. Kuulajateks peamiselt kooliõpetajad ja õpilased. Kokku 60 loengut.
- Loengud loomaia loomkollektiooni prioriteetidest ja loomarühmade süvakäsitlus loomaia ekskurisioonijuhtide koolitusel, 29 kuulajat.

2.8. Töötajate osalus täienduskoolitustel:

2.8.1. Ene Lehtmets:

- 8. juuni, „Põhikooli uus ainekava“, 3 tundi, Tallinna Tehnikagümnaasium.
- 25.-26. august, „Loomakasvatus Lõuna-Eestis“, 16 tundi, Eesti Põllumajandusministeeriumi korraldatud õppereis.
- 17.-19. detsember, ekskursioonijuhtide koolitus, 20 tundi, Tallinna loomaaed.

2.8.2. Inari Leiman:

- 15., 17. juuli ja 27. august, Euroopa Nahkhiirte Öö raames nahkhiirte tuvastamine Triinu Tõrva (TLÜ) juhendamisel Šnelli tiigi ja Ülemiste järve ääres.

2.8.3 Piia Poska:

- 17.-19. detsember, ekskursioonijuhtide koolitus, 20 tundi, Tallinna loomaaed.

2.8.4. Aleksander Semjonov:

- 8.-9. märts, Brüssel, „Loomade identifitseerimine ja transport Euroopa Liidus“.
- 05.-09. aprill, Tartu, „Metsloomade abistamine ja esmaabi“.
- 12.-16. juuli, Brno, „Exotic Medicine and Surgery“.
- 15.-26. november, internatuur Viini Veterinaarülikooli eksootiliste loomade kliinikus.

2.9. Väljasõit loomaga hariduslikule üritustele toimus vastavalt tellimusele 1 korral.

2.10. Sildid, viidad jmt:

- 2.10.1. Vastavalt vajadusele toimus loomi tutvustavate siltide ja teiste infokandjate väljavahetamine, uute siltide koostamine, kujundamine ja valmistamine. Seoses täiendavat informatsiooni andva IUCN ohustatuse kategooriate skaala kasutuselevõtuga loomasiltidel
- valmistati 261 A4, 31 A5, 22 A3 formaadis silti,
  - lisati olemasolevatele liigistendidele 39 IUCN ohustatuse skaalat.
- 2.10.2. Pidevalt täiendati stende “Sünnid meie loomaaias” ja „Meie vanimad elanikud“.
- 2.10.3. Valmistati ette ja teostati 2 liigistendi ja 3 üldstendi.
- 2.10.4. Uuendati loomaaia infostende (2 korral) ja infoviitasid.
- 2.10.5. Koostati ülevaade loomaaia loodushariduslikust tööst viimase 3 aasta jooksul loomaaia läänvärava keskkonnahariduskeskuse rahastamise taotluse KIKile esitamise tarbeks.
- 2.10.6. Koostöös Bloom OÜ ja E-Tools OÜ-ga interaktiivse mobiilse külastuskogemuse projekti “Loomaaed sinu taskus” raames teostati 10 loomaliigi kohta lisainformatsiooni kogumist, vormistamist ja tõlkimist ning paigaldati vastavate liigistendide juurde inforibad, millel paiknevat malkoodi (QR kood) mobiiltelefoniga pildistades tekib võimalus saada sobivas keeles (eesti, inglise, vene) mitmesugust teavet loomade kohta juba oma telefoni ekraanilt.
- 2.10.6. Valmistati neljas keeles loomaaeda tutvustavaid voldikuid, kokku 728 tk.
- 2.10.7. Täiendati õppeklassi elavnurka ja hooldati loomi.
- 2.10.8. Hoiti käigus Veskimetsa linnuvaatlusmajake. Jätkati regulaarset pesakastide kontrolli Veskimetsas ja Rebasemäel ning pesapoegade ja vanalindude rõngastamist. Edukalt katsetati linnulõksu abil värvuliste ja rästaste püüdmist ja rõngastamist.
- 2.10.9. Toimetati ja täiendati Tallinna loomaaia kodulehte paralleelselt eesti- ja ingliskeelses versioonis. Avati kodulehe venekeelne versioon.
- 2.10.10. Loomaaia kodulehel täiendati ja parandati “Zookooli” töölehti (9) õpilastele iseseisvaks täitmiseks koos loomaaia territooriumi plaanidega, õpetajajuhendeid (4) I-IV kooliastmele, garantiikirja teksti ja tagasiside blanketti. Õppematerjalide täiendamine toimus pidevalt vastavalt muutustele loomaaias ja õppekavades. Täielikult uue kujunduse sai Zookooli kodulehe esileht.
- 2.10.11. Uue 5. klassi matemaatikaõpiku tarbeks jagati teavet loomade söödaratsioonide kohta.
- 2.10.12. Anti konsultatsioone ja vastati huviliste e-maili ja telefoni teel esitatud küsimustele.
- 2.11. Infokogu täienes 71 raamatu ja 18 digitaalse infokandja võrra. Tellitud oli 20 nimetust perioodilisi väljaandeid.

2.12. Saated raadios:

2.12.1. Mati Kaal:

Arvukalt intervjuusid paljudele raadiokanalitele.

2.12.2. Vladimir Fainstein:
Intervjuusid raadiokanalitele.

2.12.3. Aleksander Semjonov:
Intervjuud erinevatel teemadel erinevatele raadiojaamadele.

2.12.4. Aleksei Turovski:

- ERR, Raadio 4, iganädalased saated autoriseerias "Maine sodiaak". Kokku 49 tundi.
- ERR, Raadio 4, lastesaade "Ljuboznaika". Kokku 26 tundi.
- ERR, stuudio või telefoniintervjuud loomaia teemadel. Kokku 36 korral.

2.12.5. Tiit Maran:
Vikerraadio saates „Huvitaja“: naaritsa kaitsest.

2.13. Saated televisioonis:

2.13.1. Mati Kaal:
Arvukalt intervjuusid paljudele telekanalitele.
Pooltunnine telesaade "Õnneleidja" TV 3.

2.13.2. Vladimir Fainstein:
Intervjuusid telekanalitele.

2.13.3. Inari Leiman:
8. detsember, Kanal 2 Reporter, käabusmarmosettidest uues ekspositsioonis.

2.13.4. Aleksander Semjonov:
Intervjuud: ETV, ETV2, PBK, Continent, TV3, Õhtulehe portaal.

2.13.5. Aleksei Turovski:
Rida teleintervjuusid loomaia teemadel Terevisioonis, AK-s jm saadetes.

2.13.6. Tiit Maran:
ETV2: Lastesaadete sarja „Looduslust“ saade naaritsast.
ETV: Ringvaade: CITES-ist.
ETV: AK: naaritsa projektist.

2.14. Populaarteaduslikud artiklid ja intervjuud trükiajakirjanduses:

2.14.1. Mati Kaal:

- Iganädalased loomaia uudised päevalehes "Postimees" kuni septembrini.
- Ajakirja "Eesti Jahimees" kõigis numbrites loomi tutvustavad kirjutised.
- Üle nädala intervjuud loomaia asukatest nädalalehele "Denj za Dnjom".
- "Nad kuuluvad maailmale" (A. Turovski, M. Kaal, V. Fainstein, Ü. Russak), kirjastus "Kirilill".

2.14.2. Vladimir Fainstein:
- "Nad kuuluvad maailmale" (A. Turovski, M. Kaal, V. Fainstein, Ü. Russak), kirjastus Kirilill.

2.14.3. Inari Leiman:

- Alates septembrikuust iganädalased loomaia uudised päevalehes "Postimees".
- Intervjuu koos peavetarst Maaja Kitsinguga Kuressaare ajakirjale "Oma Kodu", sarjas "Looga loom" ilmunud amuuri tiiger Bronto elulugu.
- Intervjuu Linnalehele loomaia loomasõprade ringide ajaloost ja 30. tegutsemisaasta juubeli tähistamisest.

2.14.4. Piia Poska:

- A. Turovski, M. Kaalu ja T. Marani ütluste põhjal koostatud jutt rästikutest Kuressaare ajakirjale "Oma kodu".

2.14.5. Üllar Rammul:

- "Loomaaias saab loomi õppida läbi emakeele ja matemaatika." Keskkonnaharidusleht, kevad 2010. Keskkonnaamet, lk 6.

2.14.6. Anne Saluneem:

- Intervjuu Õhtulehele amuuri tiiger Bronto ja teravmokkninasarvik Murray elust Tallinna loomaaias.

2.14.7. Aleksander Semjonov:

- Arvukalt intervjuusid erinevates ajalehtedes: Postimees, Õhtuleht, Maaleht, Eesti Ekspress.

2.14.8. Aleksei Turovski:

- Avaldatud populaarteaduslikud raamatud "Живые знаки", kirjastus Argo; "Nad kuuluvad maailmale" (A. Turovski, M. Kaal, V. Fainstein, Ü. Russak), kirjastus Kirilill; "Vabaneeme esimene reis", kirjastus Eesti Ekspress; "Aleksei Turovski loomalood", kirjastus Tea.
- 19 märksõnaartiklit (algloomad ..... eefa) Tea Entsüklopeedia I ja II köite jaoks.
- Populaarteaduslikud artiklid ajakirjanduses, kokku 9 artiklit.

2.14.9. Üllitati loomaia kalender 2011.

2.15. Teadus-arendustegevus:

2.15.1. Aleksei Turovski:

- Õpilaste ja üliõpilaste konsulteerimine.
- Tallinna loomaia kollektsiooni loomade parasitoloogiline kontroll.
- Loomaia territooriumil vabalt elavate loomade parasitoloogilise fooni kontroll (kokku 50 lahkamist).
- Materjalide ettevalmistamine *Anisakidae* sugukonna liikide ökoparasitoloogiast Kirde-Baltikumis Veterinaar- ja Toiduameti tellimisel.

2.16. Liigikaitseline tegevus:

- 2.16.1. Vladimir Fainstein jätkas dagestani tuuri *Capra cylindricornis* suguregistri pidamist. Andmed dagestani tuuri suguregistri (ESB) kohta on avaldatud EEP/EAZA aastaraamatus.

2.17. Osalemine Eestis toimunud konverentsidel ja seminaridel:

2.17.1. Mati Kaal:

Eesti Looduskaitse 100 raamides toimunud rahvusvahelisel konverentsil 24.05.2010.

2.17.4. Ene Lehtmets:

- 4. märts, osalemine Harjumaa keskkonnahariduse ümarlaul.
- 18. november, Keskkonnaministeeriumi infopäev, kus tutvustati Eesti looduskaitse 100. aastapäevale pühendatud rändnäitust „Hoia, mida armastad!“ ja õppemappi „Looduskaitse Eestis“.

2.17.5. Inari Leiman:

- 9. aprill, Tallinna Ülikool, seminar “Uuendus ja loovus keskkonnahariduses”.
- 17.-19. september, Matsalu loodusfilmide festival Lihulas.
- 17. november, TA Elurikkuse aasta 2010 seminar.
- 18. november, Keskkonnaministeeriumi infopäev, kus tutvustati Eesti looduskaitse 100. aastapäevale pühendatud rändnäitust „Hoia, mida armastad!“ ja õppemappi „Looduskaitse Eestis“.

2.17.6. Üllar Rammul:

- 4. märts, osalemine Harjumaa keskkonnahariduse ümarlaul.

2.17.7. Aleksander Semjonov:

- Konverents „Veterinaarmeditsiin 2010“ Tartus 29.-30. oktoober 2010.

2.17. Rahvusvaheline koostöö:

Tallinna Loomaaia töötajatel õnnestus kogemuste vahetamise korras käia mitmetel rahvusvahelistel konverentsidel ja koosolekutel:

2.17.1. Vladimir Fainstein viibis:

- 24. - 28.02. Venemaal Moskva Loomaaias EARAZA aastakonverentsi ettevalmistamise küsimustes;
- 24. - 29.05. Poola Vabariigis Lodzi ja Krakowi loomaaedades ning Saksamaal Dresdeni loomaaias seoses loomade transpordiga;
- 05. - 13.06. Venemaal Moskva loomaaias EARAZA aastakonverentsil;
- 08. - 10.09. Poola Vabariigis, Bezledy maantee piiripunktis seoses loomade transpordiga;
- 20. - 27.09. Itaalias Verona loomaaias EAZA aastakonverentsil kui EAZA dagestani tuuri ESB pidaja;
- 09. - 18.10. Riia loomaaias Lätis, Lodzi loomaaias Poolas, Berliini ja Dortmundi loomaaedades Saksamaal ning Rheneni loomaaias Hollandis seoses loomade transpordiga EEP programmide raames;
- 21. - 28.11. Saksamaal, Berliin-Friedrichsfelde Tierpark`is ja Berliini loomaaias seoses loomade transpordiga.

2.17.2. Tiit Maran viibis:

- 15. - 16.02. Brüsselis CITES-i istungil;
- 12. - 26.03. Katari pealinnas Dohas CITES-i osapoolte konverentsil;
- 17. - 20.05. Rootsis Norden Ark loomaaias;
- 02. - 05.12. Brüsselis CITES-i istungil.

2.17.3. Hannes Maripuu viibis:

- 22. - 26.03. Venemaal Peterburis Leningradi loomaaias seoses insektaariumi töökorralduse konsultatsioonidega ja tööalaste kontaktidega Peterburi botaanikaaias sukulentide kuraatori I. Vasiljevaga;
- 20. - 21.05. Soome Vabariigis Helsingis seoses loomade transpordiga;
- 24. - 29.05. Ungari Vabariigis Budapesti loomaaias seoses EAZA aednike 10. aastakoosolekuga;
- 15. - 24.10. Venemaal Moskva loomaaias EARAZA konverentsil planeeritud ettekandega Tallinna loomaaias insektaariumist;
- 09. - 11.12. Venemaal Pihkva oblasti piiripunktis seoses loomade transpordiga.

2.17.4. Dmitri Pšenitšnõi viibis:

- 22. - 26.03. Venemaal Peterburis Leningradi loomaaias seoses insektaariumi töökorralduse konsultatsioonidega ja tööalaste kontaktidega Peterburi botaanikaaias sukulentide kuraatori I. Vasiljevaga;
- 24. - 29.05. Ungari Vabariigis Budapesti loomaaias seoses EAZA aednike 10. aastakoosolekuga;
- 15. - 24.10. Venemaal Moskva loomaaias EARAZA konverentsil planeeritud ettekandega Tallinna loomaaias insektaariumist;
- 21. - 28.11. Saksamaal Berliin-Friedrichsfelde Tierpark`is ja Berliini loomaaias seoses loomade transpordiga;
- 09. - 11.12. Venemaal Pihkva oblasti piiripunktis seoses loomade transpordiga.

2.17.5. Renee Mosel viibis:

- 20. - 21.05. Soome Vabariigis Helsingi loomaaias seoses loomade transpordiga;
- 24. - 29.05. Poola Vabariigis Lodzi ja Krakowi loomaaedades ning Saksamaal Dresdeni loomaaias seoses loomade transpordiga;
- 08. - 10.09. Poola Vabariigis Bezledy maantee piiripunktis seoses loomade transpordiga;
- 09. - 18.10. Riia loomaaias Lätis, Lodzi loomaaias Poolas, Berliini ja Dortmundi loomaaedades Saksamaal ning Rheneni loomaaias Hollandis seoses loomade transpordiga EEP programmide raames;
- 09. - 11.12. Venemaal Pihkva oblasti piiripunktis seoses loomade transpordiga.

2.18. Tallinna loomaaias viibinud väliskülalised:

- Regulaarselt aasta esimesel poolel Astrid Nagl Austriast (koos temaga Marianne ja Ulli) Veterinaaria Ülikoolist – uurimistöö teostamine, Dr. Rich Reading;
- 15. - 18.01. Sergei Chichagov Riist;
- 01. - 03.04. Hans-Rudolf Vogt Helsingi Ülikoolist koos lapsega;
- 07. - 10.04. Elena Hassan Pensa loomaaiast;
- 09. - 10.04. Prof. Chris Walzer Viini metsloomade ökoloogia ja meditsiini instituudist;
- 18. - 20.05. Minski loomaaias asedirektor;
- 24. - 27.05. Wrocławi loomaaiast Irek Dabrowski ja Joanna Antozak, M. Parcoski, Ewa Kasprzak;
- 15. - 19.06. Saksamaa Schwerini Loomaaias direktori assistent Christian Matschei;
- 24. - 29.06. Moskva loomaaiast M. Komogortseva;
- 20. - 21.06. Nils Kley, Viini Veterinaarülikooli eksootiliste loomade kliiniku peaarst;
- 29. - 30.07. Riia loomaaiast I. Lidaka, A. Napolov, L. Lidaka, A. Poppels, I. Roma;
- 17. - 19.08. Lätist 3 inimest.

- 26. - 30.08. Ingrid Weißwange (SBG Dresden), Hubert Lücker (Zoo Consulting Dresden), Aleksander Niwelinski (Plock Zoo), Jana Kottferova, Košice – seoses EL Grundtvigi programmi ühisprojekti ettevalmistamisega.
- 13. - 17.09. Moskva Loomaia insektaariumist Mikhail Berezin, Elena Tkacheva;
- 15. - 18.09. Moskva Loomaiaast Veronica Khatunceva, Vera Gulyaeva;
- 08. - 10.10. Tšehhist (Zoo Ohrada Hluboká nad Vltavou) Mgr. Ivan Kubát, V. Bstko, M. Švihel;
- 13.10. Leningradi Loomaiaast Marina Selmonova;
- 20. - 21.10. seoses loomade veoga Plzen loomaiaast Tsehhi;
- 03. - 10.11. Peterburist Kunstnike liidust Vitaly Novikov;
- 12.11. (kaamelikasvatajad) Ola ja Artur Poolast
- 12. - 28.12. Moskva Loomaia direktor Vladimir Spitsin koos abikaasaga;
- 28. - 29.12. Ljudmilla Matajeva Riiaast ja Inna Kuzminõh Moskvast.

2.19. Näitused ja üritused väljaspool loomaaeda.

- 28. august, Jäätisefestival lauluväljakul – Tallinna loomaaia promo.

3. **TEADUS- JA ARENDUSTEgevus**

Teadusliku liigikaitse labori juhataja Tiit Maran

3.1. Algatatud või jätkuvad teaduslikud uuringud.

- 3.1.1. Pisikiskjate aleuudi haiguse levik Eestis. Uuring teostatakse koostöös Tartu Ülikooliga. Uuringu tulemused vormistatakse artikliks.
- 3.1.2. Naaritsate sigimise ja stressi hormonaaluuringud koostöös Viini Ülikooliga. Viini Ülikooli doktorandi Astrid Nagli juhendamine 2008 – 2011.
- 3.1.3. Naaritsate käitumisalased uuringud koostöös Tartu Ülikooliga. Magistritöö juhendamine. Magistritöö kaitstakse 2011. aastal.
- 3.1.4. Käitumuslike tüüpide olemasolu uuringud naaritsal. Koostöös Stockholmi Ülikooliga. Uuringu tulemusi vormistatakse artikliks.
- 3.1.5. Loodusesse asustatud naaritsate ökoloogia. Tallinna Ülikooli doktorandi Madis Põdra juhendamine. Käsikiri saadetud avaldamiseks ajakirja Animal Conservation.
- 3.1.6. Hübridiseerumise mõju naaritsale koostöös Liege'i Ülikooliga. Artikkel „Bayesian analysis of hybridization and introgression between endangered European mink *Mustela lutreola* and the polecat *Mustela putorius*” vastu võetud ajakirja Molecular Ecology“.
- 3.1.7. Loomaia külastajauuringud koostöös Tallinna Ülikooliga ja Tartu Ülikooliga. Magistrant Nele Mäekivi juhendamine.

3.2. Liigikaitse tegevus:

- 3.2.1. Euroopa naaritsa EEP programmi koordineerimine ja sigimissoovituste saatmine osalevatele loomaaedadele Euroopas.
- 3.2.2. 45 naaritsa sünd liigikaitse laboris vastavalt koostatud plaanile.
- 3.2.3. 8 naaritsat lahti lastud Hiiumaal.
- 3.2.4. Hiiumaa aedikutes naaritsate paljundamine.
- 3.2.5. Loomade vahetamine teiste Euroopa loomaaedadega vastavalt 2010. aasta programmi tegevusplaanile.

3.3. Muu toetav tegevus:

- 3.3.1. EEP, ESB ja IST küsimustikele vastamine.
- 3.3.2. Tallinna Loomaia ARKS andmebaasi ja ISIS-e andmete võrdlemine ja vigade parandamine.

3.4. Publikatsioonid (teaduslikud):

- 3.4.1. Peatükk „*Small Brown but worth of effort: recovery of the European mink in Estonia*“ raamatus „Building a future for wildlife“.

4. **SÖÖDAMAJANDUSLIK TEGEVUS**

Teenistuse ülem kuni 01.08 Jevgenija Jefimova, alates 01.08 Jelena Motorenko

4.1. Söötade kasutamine.

Loomade söötmiseks kasutati ligi 200 erinevat sööta ja söödalisandit.

Söödaratsiooni struktuur aasta jooksul oluliselt ei muutunud. Loomade vajaduste paremaks katmiseks püüti suunata loomade söötmist kvaliteetsemate ja nendele spetsiifilisemate söötade hankimisega. Hindade pideva tõusu tingimustes on otsitud võimalusi asendada kallinenud söötasid odavamatega.

4.1.1. Taimsetest söötadest:

Heina söödeti 199,8 tonni. Varumisaja ilmastik oli rahuldav, mis võimaldas varuda hea kvaliteediga heina. Heina hind oli 2010. a 1,26 kr/kg, 2009. a 1,17 kr/kg.

Spetsiaalset, loomaia loomade jaoks valmistatud jõusööta osteti Saksamaalt firmalt Michael Hassel GmbH ja Inglismaalt firmalt Mazuri Zoo Foods.

Haljasmassi söödeti 2010. a 147 tonni, 2009. a 258 tonni. Varustamine oli regulaarne, kuiva suve tõttu oli haljasmassi niiskusesisaldus madal.

Varumisperiodil sai varuda ainult 43 tuhat vihta, 2009. a 49 tuhat. Söödaoksi kasutati 16,5 t rm 2010. a, 36 t rm 2009. a.

4.1.2. Söödaloomad:

Söödaloomi söödeti alljärgnevalt (kasvatatud I zoo-osakonnas):

	2006	2007	2008	2009	2010
küülik	755 tk	216 tk	46 tk	75 tk	167 tk
rott	3821	5098	8857	8377	8405
hiir	7714	7788	9788	12376	13067
hamster	287	50	34	64	133
merisiga	1233	1316	1504	1496	1287

Söödaks kasutati 119 prakeeritud sõraliste noorlooma ja kasvatati ca 80 000 söödaputukat. Lisaks osteti Eestist ning Saksa firmalt Michael Hassel GmbH külmutatud närilisi: 3746 kg rotte, 1067 kg hiiri ja 1272 kg külmutatud küülikuid. Külmutatud söötade puhul on lihtsam ratsioone moodustada ja operatiivsemalt reageerida loomade vajaduste muutustele. Elussöödaks osteti vutte kokku 30,5 tuhat tk.

4.2. Söötiskulud

	2007 (EEK)	2008 (EEK)	2009 (EEK)	2010 (EEK)
	5999959	6657699	6478624	6402566 409199 EUR
Kasv	0,4%	10,9%	-2,7%	-1,1%

4.3. Olulisemate söötade kulu võrreldes eelmise aastaga

	ühik	2009	2010		ühik	2009	2010
--	------	------	------	--	------	------	------

liha	kg	54370	50586	külm.küülikud	kg	1033	1500
kala	kg	24870	25633	tangud	kg	616	852
piim	l	2866	2546	näril.toit	kg	1235	1476
koeratoit	kg	3805	4985	Zoo-A	kg	515	510
munad	tk	26321	27161	seaduck	kg	1715	1690
poro-elo	kg	65880	68920	wat.starter	kg	75	135
kaer	kg	15909	15456	wat.breeder	kg	630	1201
kaerahelbed	kg	7960	7548	wat.maint	kg	7155	6745
õunad	kg	15905	16519	crane	kg	1260	1260
peet	kg	6174	2946	pheas.starter	kg	75	76
söödapeet	kg	7061	12043	pheas.maint+breed	kg	1900	1775
kartul	kg	12409	11531	jõusööt-küülik	kg	420	540
kapsas	kg	16490	13475	känguru	kg	550	700
haljasmass	kg	258320	147250	camel	kg	15050	11825
porgand	kg	31236	30328	zebra	kg	10475	9650
hein	kg	199779	271719	browr.main+ br.	kg	21175	21700
söödaoksad	rm	35990	16450	sheep	kg	8125	8162
vihad	tk	24254	47686	el-E.vit	kg	800	975
vutid	tk	33000	30460	grazer	kg	17400	21600
külm.rotid	kg	1948	2511	jõusööt-veis	kg	17550	18025
külm.hiired	kg	1028	809	rohujuhugr	kg	59490	52355

5. VETERINAARTEGEVUS

Teenistuse ülem peaveterinaararst Maaja Kitsing

5.1. Loomade haigus- ja surmajuhtumid jaotusid 2010. a alljärgnevalt:

	<u>Imetajad</u>	<u>Linnud</u>	<u>Terraarium</u>
Mittenakkavad haigused	145	51	13
Nendest seedetrakti haigused	37	3	0
hingamisteede haigused	7	2	2
ainevahetushaigused	13	9	1
günekoloogia ja sünniabi	9	0	0
kirurgilised haigused	37	8	9
traumad	15	18	1
operatiivkirurgia	3	6	0
muud haigused	24	5	0
Nakkus- ja parasitaarhaigused	19	2	1
Haigestus kokku	164	53	14
Nendest suri	15	10	0
Nendest uinutati	17	4	0
Äkksuremus	27	71	0
Suremus kokku	59	85	0

5.2. Laboratoorsed uuringud:

5.2.1. Riiklikus Veterinaarlaboratooriumis tehti 93 proovi uuringud, nendest

- parasitoloogilisi uuringuid 6 korral;
- vere seroloogilisi uuringuid 72 korral;
- bakterioloogilisi uuringuid 10 korral;
- histoloogilisi uuringuid 5 korral.

5.2.2. Kohapeal tehti vere biokeemilisi uuringuid 2 korral ja parasitoloogilisi uuringuid 16 korral.

5.3. Profülaktiline töö:

- 5.3.1. Vaktsineerimisi: imetajaid 163 ja linde 551 korral.
- 5.3.2. Dehelmintiseerimine: kiskjad ja sõralised/kabjalised kord kvartalis, linnud 2 korda aastas, terraarium vastavalt vajadusele.

5.4. Veterinaarsanitaaria:

- 5.4.1. Desinfektsioon: erinevates loomapidamisruumides ja söödahoidlates.
- 5.4.2. Putukatõrjet tehti 27 korral.
- 5.4.3. Kahjurite tõrjeks kutsuti välja OÜ RENTOKIL 14 korda, korduvalt tehti prussakatõrjet troopikamajas, primaatide sektsioonis ja paksunahaliste majas ning regulaarselt näriliste tõrjet 16 kompleksis.

5.5. Muu tegevus:

- 5.5.1. Mikrokiibiga märgistati 14 lindu ja 38 imetajat.
- 5.5.2. Immobiliseeriti linde 9 ja imetajaid 91 korral.
- 5.5.3. Värgiti sõrgu 133 korral.
- 5.5.4. Inimeste poolt toodi loomaaeda 460 lindu ja 13 imetajat, nendest viibis karantiinis 69 looma.

6. **LOOMKOLLEKTSIOONIGA VAHETULT SEOTUD TEGEVUSED**

6.1. Kollektsiooni iseloomustus:

Seisuga 31.12.2010 peeti zoo-osakondades ja heakorrasteenistuses **578** liiki, alamliiki ja koduloomade vormi **7865** isendiga (+ söödaloomad). Lisaks zoo-osakondadele peeti selgrootuid heakorrasteenistuse ruumides (**94** liiki).

Põhjalikke andmeid kollektsiooni kohta sisaldab ARKS-i aruanne (vt lõpus).

- 6.1.1. Loomi saadeti Läti, Leetu, Saksamaale, Soome, Rootsi, Poolasse, Tšehhi, Venemaale, Ukrainasse, Valgevenesse, Iisraeli.
- 6.1.2. Tallinna loomaaeda toodi loomi Saksamaalt, Hollandist, Leedust, Lätist, Poolast, Tšehhist, Venemaalt ja Inglismaalt.
- 6.1.3. Esmakordselt või peale pikaajalist vaheaega on loomaaia kollektsioonis esindatud: jõesiga *Potamochoerus porcus*, alpaka *Lama pacos*, kapibaara *Hydrochaeris capibara*, rohuhiir *Arvicanthis neumanni*, okashiir *Acomys cilicicus*, kalju-kivikana *Alectoris graeca*, 5 liiki kahepaikseid, mitmed kalade ja selgrootude liigid.
- 6.1.4. Osaleti loomaaianuduse ja liigikaitse propageerimises (intervjuud, ajakirjandus, TV, raadio).

6.2. Pidamistingimuste parandamine ja ekspositsioonide kujundamine:

- 6.2.1. Tegeldi ekspositsiooni täiustamisega troopikamajas. Aasta lõpus avati kääbusmarmosettide uus ekspositsioon.
- 6.2.2. Jätkus Sise-Aasia kompleksi arendus – valmis jaapani ja idakurgede ekspositsioon, seadistamisjärgus on väikeste kasside ekspositsioon.
- 6.2.3. Jätkusid tööd alpinaariumis. Eraldusaedikute sisustamine ja kohandamine loomade pidamise vajadusteks.
- 6.2.4. Jätkusid remonttööd röövlindude ja kakkude hoolkonnas.
- 6.2.5. Jätkusid remonttööd soojalembeste sõraliste majas: gauride põrandad jne.

6.3. Osalemine rahvusvahelistes haruldaste liikide säilitusprogrammides (EEP, ESB)

- 6.3.1. Zoo-osakondades peeti ligi 60 rahvusvaheliste programmidega (EEP, ESB, ISB) haaratud liiki. Nende liikide kohta anti päringute laekumisel informatsiooni vastavate programmide koordinaatoritele ja suguregistri pidajatele.

6.3.2. Erilist tähelepanu pöörati järgmistele EEP liikidele:

- Merikotkas *Haliaeetus albicilla* (EEP) - koorus 1 tibu, aasta jooksul tegeldi läbirääkimistega ja dokumentide vormistamisega lindude saatmiseks, 0.1 USA-sse ja 1.0 Inglismaale. Seisuga 31.12.2010 – 5.2.0.
- Hiidmerikotkas *Haliaeetus pelagicus* (ESB, EARAZA) – aasta jooksul 2 paarilt koorus 3 tibu, teistesse loomaaedadesse saadeti 0.2 (Lodz, 24.05.2010 ja Wroclaw, 09.07.2010) ja meile toodi 1.0 (Berlin TP 02.03.2010). Seisuga 31.12.2010 – 4.5.0.
- Hele-helmesfaasan *Tragopan caboti* (ESB). 2010. a koorus esmakordselt 2 tibu. Seisuga 31.12.2010 – 1.1.0.
- Argusfaasan *Argusianus argus* (ESB). Koorus 2 tibu. Seisuga 31.12.2010 – 2.2.2.
- Vööthüään *Hyaena hyaena* (ESB) – saadeti teistesse loomaaedadesse 0.2 (Ramat Gan, Iisrael, 13.07.2010) ja 0.1 (Lodz, Poola, 09.10). Seisuga 31.12.2010 – 3.3.0.
- Amuuri leopard *Panthera pardus orientalis* (EEP) – aasta jooksul sündis 1.1 (05.04.2010), teistesse loomaaedadesse saadeti 1.0 (Helsinki, 25.03.2010). Seisuga 31.12.2010 – 2.2.
- Lumeleopard *Uncia uncia* (EEP) – uues aedikus moodustati uus paljunduspaar Tallinna loomaaias sündinud isasest ja 2009. a Amneville'ist (Prantsusmaa) saadud emasest. Seisuga 31.12.2010 – 2.1.0.
- Manul *Otocolobus manul* (EEP) – 16.06.2010 saadi paari komplekteerimiseks 0.1 Banhami loomaaiaist (Inglismaa). Seisuga 31.12.2010 – 2.2.0.
- Turkmeenia eeslik, ehk kulaan *Equus hemionus kulan* (EEP). 2010. a liiki ei paljundatud. Teistesse loomaaedadesse saadeti 0.2 (Plzen ja Nürnberg, 21.12.2010). Seisuga 31.12.2010 – 3.9.0.
- Tüügassiga *Phacochoerus africanus* (ESB) – 17.10.2010 toodi 0.2 Rheneni loomaaiaist (Holland). Seisuga 31.12.2010 – 1.2.0.
- Gaur *Bos gaurus* (EEP). 26.11.2010 toodi 1.0 Berliini loomaaiaist. Seisuga 31.12.2010 – 1.3.0.
- Keerdsarvkits *Capra falconeri heptneri* (ESB, EARAZA). 2010. a liiki ei paljundatud. Teistesse loomaaedadesse saadeti: 2.3 Minski loomaaeda 19.05.2010, 1.2 Kaliningradi loomaaeda 08.09.2010 ja 1.0 Berliini TP 21.11.2010. Seisuga 31.12.2010 – 12.17.0.
- Dagestani tuur *Capra cylindricornis* (ESB, EARAZA). 2010. a aastal liiki ei paljundatud. Teistesse loomaaedadesse saadeti: 1.2 Kaliningradi loomaaeda 08.09.2010 ja 0.4 Rostov Doni ääres loomaaeda 17.12.2010. Seisuga 31.12.2010 – 11.30.0.
- Kubani tuur *Capra caucasica* (ESB). 2010. a liiki ei paljundatud. Saadeti 1.2 Rostov Doni ääres loomaaeda 17.12.2010. Seisuga 31.12.2010 – 19.31.0.

6.3.3. Jätkati dagestani tuuri *Capra cylindricornis* suguregistri koostamist. Andmed dagestani tuuri suguregistri (ESB) kohta on edastatud avaldamiseks EEP/EAZA aastaraamatus.

6.4. IZOO-OSAKOND

Juhataja Tatjana Miljutina

6.4.1. Osakond töötas stabiilselt ja ilma oluliste tõrgeteta.

6.4.2. Osakonnas peeti 94 liiki imetajaid (neist 6 liiki troopikamajas, II zoo-osakond). Lisaks peetakse osakonnas selgrootuid, roomajaid ja linde. Kokku peeti osakonnas 123 liiki, alamliiki ja koduloomade erinevat vormi.

6.4.3. Järglasi saadi põhikollektsiooni 42 liigilt ja 18 söödaloomade liigilt (sh 9 liiki selgrootuid). Traditsiooniliselt edukas oli sõraliste ja kabjaliste sigimine. Seoses ressurside nappusega peatati mitme liigi paljundamine, sh dagestani tuur, keerdsarvkits, tagakaspia mägilammast jt.

6.4.4. Saadi järglasi paljudelt haruldastelt ja EEP/ESB programmidega hõlmatud liikidelt, nagu amuuri leopard (2), Davidi hirm (10), buhhaara hirm (6), euroopa piison (2), ameerika piison (2), kubani tuur (16), nuubia kaljukits (7), buhhaara uriaal (19), tagakaukaasia

mägilammas (20), sinilammas (21) jt.

- 6.4.5. Kunstliku toitmise varal kasvatati üles 6 looma 2 liigist: 3 nuubia kaljukitse, 3 buhaara uriaali.
- 6.4.6. Suuremad raskused loomade pidamisel tulenesid pidevalt lagunevatest, amortiseerunud ruumidest ja aedikuist (külmalembesed kiskjad, soojalembeste kiskjate siseruumid ja osaliselt välispuurid, soojalembesed sõralised). Tõsiseid probleeme tekitas ka kaljukitsede ja lammaste pidamine territooriumi kahes eri osas.
- 6.4.7. Aktiivselt tegeldi elussööda kasvatamisega. Vaatamata suure hulga külmutatud rottide ja hiirte kasutamisele säilib vajadus ka elussööda järele. Põhiliselt kasutati omakasvatatud elussööta (närilised) röövlindude üleskasvatamiseks, aga ka madude, manulite (põhitoit) ja naaritsate lissöödana. Söödaks kasvatatud näriliste andmed on esitatud söödateenistuse aruandes. Putukaid anti II zoo-osakonda kahepaiksete, lindude, marmosettide ja tamariinide söötmiseks.
- 6.4.8. Arvukuse optimeerimise eesmärgil prakeeritud loomi söödeti kiskjatele, kokku 119 isendit sigu, kitsi ja teisi sõralisi.
- 6.4.9. Anti üle teistele loomaaedadele (sh eraloomaaedadele) ja müüdi (juhul kui loomaaedadel puudus vajadus nende loomade järele) loomi 12 liigist 54 isendit, arvestamata närilisi ja selgrootuid.

6.5. II ZOO-OSAKOND

Juhataja Jelena Semjonova

- 6.5.1. Seisuga 31.12.2010 peeti 10 liiki imetajaid, 124 liiki linde, 143 liiki kalu, 16 liiki kahepaikseid, 30 liiki roomajaid ja 71 liiki selgrootuid.
- 6.5.2. Lindude sigimine oli rahuldav. Haruldastelt ja EEP/ESB programmidega hõlmatud liikidelt saadi järglasi järgmiselt: argusfaasan (2), merikotkas (1), hiidmerikotkas (3), kaljukotkas (3), lumekakk (4). Edukalt sigisid paljud faasanite ja veelindude liigid.
- 6.5.3. Esmakordselt paljunes Tallinna loomaaias hele-helmesfaasan *Tragopan caboti* ja luitekass *Felis margarita harrisoni*.
- 6.5.4. Kolleksiooni täienduseks saadi 5 liiki kahepaikseid, *Alectoris graeca*, *Lophura nycthemera*.
- 6.5.5. Osakonna töötajad tegelesid järjepidevalt puuride sisustamise ja haljastamisega. Osaleti taimede hooldamisel troopikamaja siseekspositsioonides ja hoone ümbruses.

7. **FINANTSMAJANDUSLIK TEGEVUS**

Finantseenistuse ülem Ülo Kotkas

7.1. Piletimajandus:

- 7.1.1. Aasta ringi tagati pääsmete müük igapäevaselt põhjavärvavas ühe kassa kaudu ja suvehooajal lisaks läänvärava kassa kaudu, tipptundidel ja suveperioodil korraldatud ürituste ajal avati ka lisakassasid.
- 7.1.2. Jätkus koostöö Tallinna Turismiinfoga linnakaartide rakendamisel. *Tallinn Card*’iga külastas loomaaeda **1746** inimest (summas **128 260** krooni).
- 7.1.3. Tallinna Kaubamajaga jätkus koostöö perepääsmete soodumüügil partnerkaardi esitajatele. Soodushinnaga (-10 %) külastas loomaaeda **17 802** kaubamaja kliendikaardi omanikku.
- 7.1.4. Kassadest müüdi aasta jooksul **3 102** linnatranspordi piletit summas **32 262** krooni.
- 7.1.5. Aasta jooksul tegid külastajad kaardimakseid summas **3 049 515** krooni.

7.2. Külastajate paremaks teenindamiseks:

- 7.2.1. Hoiti käigus kõik külastajatele laenutamiseks mõeldud väikevankrid. Hooaja jooksul laenutati väikevankreid ühtekokku **15 465** korral, summas **309 300** krooni.

- 7.2.2. Tagati **65** jalgratta valvega hoiustamine, summas **325** krooni.
- 7.2.3. Parkla teenust kasutas soodushinnaga aasta jooksul **7 269** loomaaiakülastajat, summas **181 725** krooni.
- 7.2.4. Tagati vihmakeepide müük loomaaias paiknevates müügikohtades. Hooaja jooksul müüdi külastajatele ühtekokku **2 169** vihmakeepi, summas **10 845** krooni.
- 7.2.5. Osaleti kõikidel loomaaias läbi viidud massiüritustel, korraldades transporti ja võimaldades esinejatel kasutada ruume.
- 7.2.6. Piknikupääsmeid müüdi summas **36 670** krooni.
- 7.2.7. Korjanduskastist laekus **46 857,10** krooni.
- 7.2.8. Hilisõhtustest ekskursioonidest võttis osa 775 inimest. Laekus **116 435** krooni.
- 7.2.9. Kohviautomaadist laekus kokku **14 719** krooni.

7.3. Kehtisid koostöölepingud:

- 7.3.1. Külastajate toitlustamiseks OÜ-ga Annrii.
- 7.3.2. Lasteraudtee toimimiseks OÜ-ga Lendva.
- 7.3.3. Lasteatraksioonide toimimiseks OÜ-ga Heeliks EST.
- 7.3.4. Suhkruvati müümiseks OÜ-ga Listok Grupp.
- 7.3.5. Suurte batuutide kasutamiseks külastajatele OÜ-ga SCANVEST GRUPP .
- 7.3.6. Suveniiride müük FIE VICTOR BASHKATOV.
- 7.3.7. Õhupallide müük OÜ Lunester
- 7.3.8. Mänguasjade ja meenete müümiseks OÜ-ga REWILWERK .
- 7.3.9. Suveniiride müük VSV Baltic Connction.
- 7.3.10. Ratsutamine Virtest Video OÜ.
- 7.3.11. Naerutuba Extronex OÜ.
- 7.3.12. Reklaamflaierite jagamine Rucola Grupp OÜ.
- 7.3.13. Martsipanist ja keraamikast suveniiride müük; Miniarchitecture Grupp OÜ.
- 7.3.14. Minikopp ekskavaator Patents OÜ.

8. **KORRAKAITSETEGEVUS**

Teenistuse ülem Vassili Sedjakin

8.1. Korrakaitseteenistus tegutses aasta ringi täielikult komplekteerituna ja tagas avaliku korra ning kollektiooni ja muu vara kaitseks ööpäevase patrullimise, tehniliste valveseadmete järelvalve, pideva kontrollrežiimi pääslates, kontrolli ja igakülgse abi ürituste korraldajatele ning muude struktuursete allüksuste vastavate töötajate viivitamatu informeerimise töövälisel ajal avastatud tehnilistest riketest. Kuna teenistuse töötamine osalise tööajaga pole pideva töögraafiku tõttu võimalik, tuli töötasufondiga toimetuleku huvides vähendada aasta algusest töötajate varem kehtinud tariifset tunnitasu keskmiselt 9,5 % ja korraldada alates 01.10.2010 ümber külastajate käimlate, valve ja hoolduse süsteem, muutes selle graafikukohaselt 3 koha vahel liikuvaks.

8.2. Patrullimise tulemusena:

- 8.2.1. hoiti aasta jooksul ära 5 põlengut;
- 8.2.2. teavitati 5 öisest tehnovõrguavariist;
- 8.2.3. ennetati 13 röövvargust;
- 8.2.4. peeti kinni 192 loomaia territooriumil avalikku korda rikkunud isikut, kellest 11 anti kuuluvuse järgi halduskaristuse määramiseks üle politseiametnikele ning 54 inimesele tehti märkus ja saadeti loomaaiast minema. Ülejäänud 132 selgitati loomaia külastamise eeskirju ja haldusseadustiku nõudeid. Enamik kinnipeetuist rikkusid loomaia külastamise eeskirju, olles liigselt vägijooke tarvitanud või üritades kaasavõetud vägijooke kohapeal tarbida.

- 8.3. Loomaaias toimunud massiürituste käigus vanematest hälbinud lapsi otsiti üles ja viidi vanematega kokku 12 juhul ning 19 korral tagastati külastajatele nendelt kaotsi läinud mobiiltelefone, fotoaparaate, raha, dokumente jm. isiklikku vara.
- 8.4. Osaleti 4 loomaia territooriumile tunginud rebase, 3 hulkuva koera kahjutukstegemisel.
- 8.5. Koostöös vastavate firmadega jätkati rahaliste võimaluste piires valve ja seiresüsteemide täiustamist ja uuendamist. Oluliselt paranes raadioside kvaliteet, kui vahetati välja katlamaja korstna küljes oleva tugijaama antenni kaabel.
- 8.6. Läänevärvaparklas (Ehitajate tee 124 on kokku 190 parkimiskohta, millest 75 kasutatakse maist oktoobrini sümboolse hinnaga üksnes loomaia külastajatele) tõhustati videovalvet ja talvekuudel pakuti vajadusel jätkuvalt käivitamiseks abistavat starterseadet.
- 8.6.1. Saadi parkimistulu ühtekokku koos käibemaksuga 569044 krooni (36368,54 eurot) Vähennemine mullusega võrreldes 8,5%.
- 8.6.2. Loomaaiakülastaja soodushinnaga parkimisvõimalust kasutati suvehooaja jooksul summas 181850 kr (11622,33 eurot). Kasv mullusega võrreldes 10,35 %.
- 8.7. Suve lõpul uue loomaaiateenusena juurutatud telgilaenutust, mille käigus korrakaitseteenistuse ülesandeks sai telgi operatiivne paigaldamine tellitud paika ja õigeaegne demontaaž, kasutati 12 korral. Telke paigaldati ja demonteeriti piknikuplatsidele ürituste ajaks 16 korral.

9. HEAKORRATEGEVUS

Teenistuse ülem Hannes Maripuu

9.1. Otsene heakorra ja haljastustegevus

- 9.1.1. Territooriumil tagati üldine heakord ja puhtus.
- 9.1.2. Teostati ning hooldati tavapäraseid suvikute kasvupaiku.
- 9.1.3. Teostati elevantide välisekspositsiooni esine kõrrepeenar ja istutati kibuvitsad.
- 9.1.4. Istutati alpinaariumisse pajud ja kibuvitsad.
- 9.1.5. Rajati ja hooldati tulevane Austraalia ekspositsiooni ala.
- 9.1.6. Rajati aednike praktikaaed.
- 9.1.7. Heakorrastati maasarviku ekspositsiooni.
- 9.1.8. Heakorrastati kaamelite ja ameerika piisonitega piirnev ala.
- 9.1.9. Heakorrastati lakkhundi ja guanakode ekspositsiooniga piirnev ala.
- 9.1.10. Planeeriti ja heakorrastati osaliselt väikeste kasside ekspositsiooniga piirneva ala haljastus.
- 9.1.11. Planeeriti Ameerika piisonite kõrvale lasteatraktsiooni ala.
- 9.1.12. Rajati vana ja uue territooriumi vahelisele teeäärsele kõrgpeenar.
- 9.1.13. Hooldati Rebasemäe ja Veskimetsa metsateid ja alasid.
- 9.1.14. Teostati metsahooldustöid Veskimetsa piirkonnas ja sellega külgneval alal.
- 9.1.15. Remonditi olemasolevaid ja rajati uusi okstest aedu 120 jm ulatuses.
- 9.1.16. Korraldati töö 14 rahuvusvahelise organisatsiooni EstYes vahetusnoorele kokku 1120 tt.
- 9.1.17. Võimaldati aianduslik praktika:
  - Räpina Aianduskoolist 9 praktikanti kokku 1600 tt;
  - Luaa Metsanduskoolist 1 praktikant kokku 90 tt;
  - Hiumaa Ametikoolist 6 praktikanti kokku 320 tt;
  - Kopli Ametikoolist 5 praktikanti kokku 480 tt;
  - Õismäe kooli õpilaste tegevuspraktika 15 lapsele kokku 600 tt.
- 9.1.18. Organiseeriti tööde korraldamine põhitööst vabal ajal vabatahtlikele abilistele: Viimse Aja Pühade Jeesuse Kristuse Kiriku Eesti Kogudusest ja Tallinna Reaalkoolist.

- 9.1.19. Rakendati tööle Suvemaleva lastelaagri 40 last Haabersti Vaba Aja Keskusest kokku 1600 tt.
- 9.1.20. Rajati Põhjavärava peenarde dekoratsioon.
- 9.1.21. Hooldati murusid kokku 44 ha.
- 9.1.22. Hooldati hekke kokku 685 jm.
- 9.1.23. Hooldati jalg- ja sõiduteid 6 ha.
- 9.1.24. Puhastati korduvalt metsaaluseid 10 ha.
- 9.1.25. Korrastati kaamelite ekspositsiooniga piirnevat metsaala.
- 9.1.26. Kasvatati püsikuid 4 tuhat tk.
- 9.1.27. Istutati puid ja põõsaid 750 tk.
- 9.1.28. Kasvatati ette ja istutati välja suvelilli ca 20 tuhat tk.
- 9.1.29. Istutati püsikuid 3 tuhat tk.
- 9.1.30. Kasvatati ja istutati pistikutest soojalembeseid püsikuid 5 tuhat tk.
- 9.1.31. Likvideeriti tormikahjustusi Veskimetsas.

9.2. Kompostimiskeskuse tegevus

- 9.2.1. Kompostimiskeskus tegutses täisvõimsusel ja ilma oluliste tõrgeteta. Loomaaia oma territooriumil kasutati ära 232 m³ toodetud kompostmulda, turustati 124 m³.
- 9.2.2. Bioloogiliselt lagunevate jäätmete kompostimise efektiivsust peegeldab võrdlevalt varasemate aastatega alljärgnev tabel:

Loomaaiast prügilasse üle antud jäätmete kogused kuude lõikes 2006 - 2010 (tonnides)

Kuu	2006	2007	2008	2009	2010
1	73,58	69,60	22,00	10,84	12,94
2	16,98	55,56	11,00	11,00	11,70
3	29,72	66,88	45,00	12,64	17,00
4	29,72	20,38	20,00	25,10	23,22
5	33,37	25,72	22,00	23,26	25,98
6	28,75	36,42	21,00	29,86	20,22
7	25,47	28,64	22,00	22,00	27,48
8	29,72	22,36	26,00	20,00	21,46
9	23,35	22,28	18,00	19,30	21,46
10	25,27	21,20	17,00	21,70	24,78
11	23,35	19,50	22,00	18,00	16,56
12	16,98	12,40	17,76	21,90	15,82
Kokku tonne	356,25	400,94	263,76	235,60	238,62
Keskmiselt kuus	29,7	33,4	22,0	19,6	19,9

9.3. Insektaariumi tegevus

- 9.3.1. Dmitri Pšenitšnõi eestvedamisel tegutses insektaarium jätkuva eduga, kuigi püsiekspositsiooniks puudusid endiselt võimalused. Hangiti juurde uusi selgrootute liike.
- 9.3.2. Osaleti ettekandega rahvusvahelisel selgrootute konverentsil Moskvas ja arendati koostööd Riia, Budapesti, Viini, Moskva, Leningradi ja Pensa loomaaedadega ning

mitmete Euroopa ja Aasia selgrootute erakasvatajatega.

- 9.3.3. Detsembris avati taas selgrootute näitus “Elavad kalliskivid ja muud mutukad”, mida külastas kuu jooksul kokku 1005 inimest. Planeeritud on näitusel eksponeerida ühtekokku 62 liiki insektaariumis olevatest selgrootutest.
- 9.3.4. 2009. aasta novembrist alustatud EEP liigi Frégate'i süsiku (*Polposipus herculeanus*) aretusprogramm on olnud edukas ja esimese tööaasta tulemused on paljulubavad.
- 9.3.5. Teist aastat toimib insektaariumi töötajate poolt omaalgatuslikult loodud kodulehekül, mis on integreeritud Tallinna loomaiaia kodulehe juurde. Lehekülge külastas aasta jooksul 5817 inimest. Kodulehe vahendusel on nõustatud inimesi nii selgrootute pidamistingimuste kui ka teistes väga erinevates entomoloogilistes küsimustes kokku üle 150 korra.
- 9.3. Kokkuvõtteks võib öelda, et heakorrateenistus täitis eelarve kärbetele vaatamata suurema osa enda poolt 2010. aastaks püstitatud eesmärkidest ning tänu inimeste tublile tööle on saavutused suhteliselt head. Rahapuudusel jäid teostamata traditsioonilised jõuludekoratsioonid ja rajamata-täiendamata paljud varem planeeritud objektid loomaaias – piirduti haljastuse minimaalhooldusega, mis pikemas perspektiivis võib jätta märgatavaid jälgi kogu loomaiaia iluaianduslikule väljanägemisele. Inimeste initsiatiivikust on jätkuvalt kahandanud 2008. aastal alanud palgakorralduse muutmine, mis on pea peale pööranud paljude aastatega välja kujunenud ja ennast igati õigustanud lisatasude maksmise süsteemi, muutes töökorralduse jäigaks ja ebaoperatiivseks ning vähendades töötajaskonna kindlustunnet. Eriti on kannatanud sellised täiendavad tegevused nagu metsahooldused vastavalt metsakorralduskavale. Praeguseks on mahajäämus juba kaks aastat, mis tähendab peatselt uue metsakorralduskava tellimist.

10. ENERGO-MEHAANIKA ALANE TEGEVUS

Teenistuse ülem Uno Saaring

10.1. Energiavarustus:

	2008	2009	2010	
Elekter	2592 tuh. kWh	2766 tuh. kWh	2823 tuh. kWh	+ 2,06%
Küte	4681 MWh	4560 MWh	4677 MWh	+2,56%
MWh omahind	762,7 kr	813,8 kr	652,8 kr	

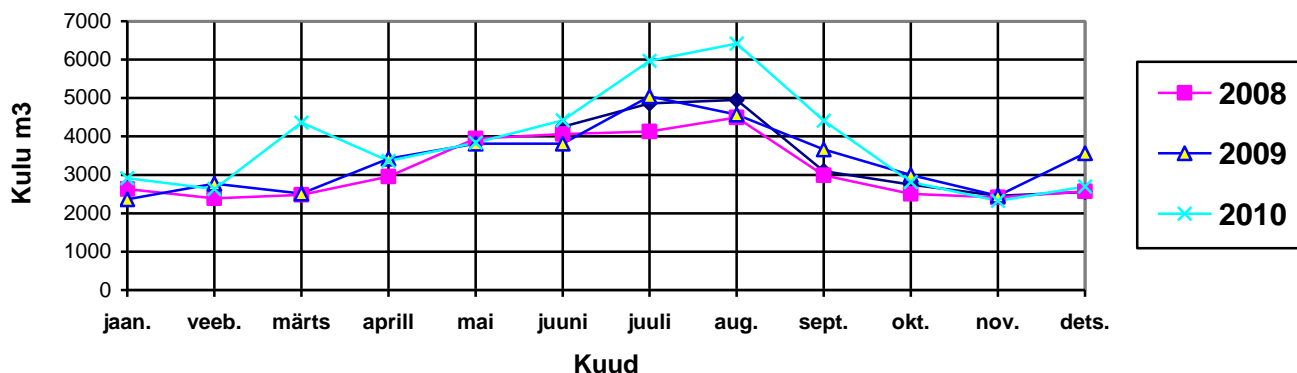
10.2. Veevarustus:

	2008	2009	2010	
Vesi linnavõrgust	37,6 tuh.m ³	40,6 tuh. m ³	46,1 tuh. m ³	+13,54%
Vesi oma puurkaevudest	34,5 tuh. m ³	37,4 tuh. m ³	45,5 tuh. m ³	+21,65%

Elektrienergia tarbimise osas on viimase kolme aasta jooksul olnud paari protsendiline tõus. Sooja tarbimine suurenes 2,56%, võrreldes 2009. aastaga. 2010. a. MWh omahinna all on kulutused, mis on tehtud katlast väljuva vee kütmisele.

Linnavõrgust vee tarbimine suurenes 13,54%, võrreldes 2009. a. Seda põhjustas soe suvi, kuna loomade välisbasseinides tuli vett sagedamini vahetada, samuti kasutas heakorrateenistus rohkem vett taimede kastmiseks. Veekulu suurendasid ka 5 veetrassi avariid. Vee tarbimine oma puurkaevudest suurenes samuti, kuna sooja suve tõttu oli vee aurumine tiikidest suurem, vesi hakkas õitsema ja vett tuli välja vahetada.

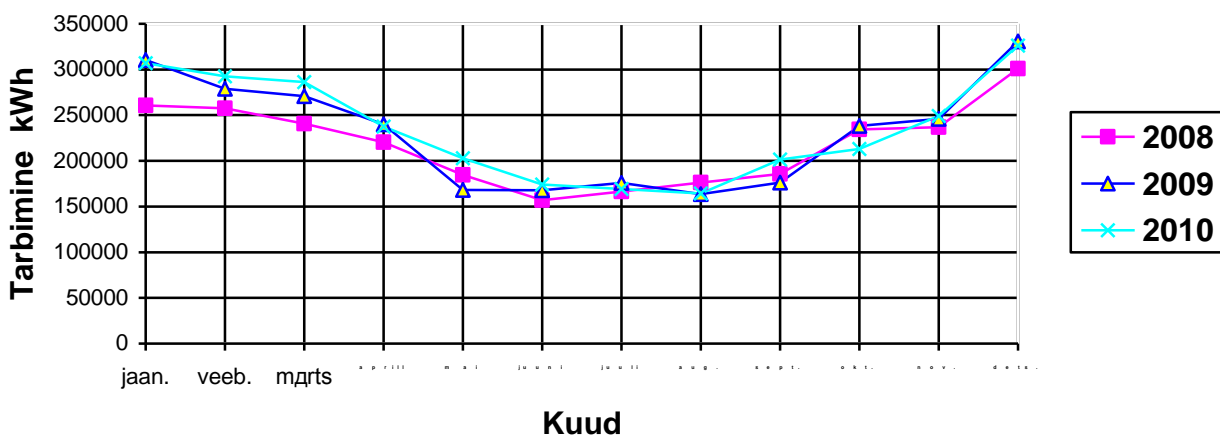
Veekulu

Avariid:

- jaanuar 2008 veelindude aias elevandiaediku vastas;
- aprill 2008 lõvide aedikus toru;
- juuli 2009 guanakode ja katlamaja juures;
- august 2009 lumeleopardide juures;
- detsember 2009 hüljeste ja troopikamaja vahel;
- märts 2010 piisonite aediku ees;
- juuni 2010 kitsede 3. rida;
- juuli 2010 kotkaste kaev, hüdrant 8054;
- august 2010 hüdrandi 8060 toitetoru;
- oktoober 2010 alpinaarium, hüdrandi 8079 juures.

Elektritarbimine

10.3. Teenistuse tööliste poolt teostati lisaks hooldus- ja jooksvale remondile töid järgmistel objektidel:

- 10.3.1. Abikontoris üldkasutatava WC väljaehitamine.
- 10.3.2. Laste zoo piirdeaia ja katusealuste jooksev remont.
- 10.3.3. Ilveste ekspositsiooni piirdekonstruktsioonide renoveerimine.
- 10.3.4. Hääride ekspositsiooni kivimägede varisemisohu likvideerimine.
- 10.3.5. Veelindude ekspositsioonis tiikide vahele piirdeaia ehitamine.
- 10.3.6. Kotkaste ekspositsioonipuuri renoveerimine.
- 10.3.7. Talvekahjustuste likvideerimine aklimatiseerimispuurides vanade tiikide juures, laevõrkude ja katuseosade taastamine.
- 10.3.8. Uute lumetõkete paigaldamine katustele.
- 10.3.9. Gauri välisaediku põranda betoneerimine.
- 10.3.10. Soojalembeste sõraliste majas soojaveetorustiku väljavahetamine.

- 10.3.11. Veetrassi avarii likvideerimine kitsede ekspositsiooni kolmanda rea lõigul.
- 10.3.12. Vee- ja kanalisatsioonikaevude remont ja tõstmine.
- 10.3.13. Lumerohkel ajal välispuuride ja aedikute puhastamine lumest.
- 10.3.14. Haabersti kontoris katlamaja korstna uuesti ehitamine.
- 10.3.15. Sarvikronga aediku piirdevõrgu väljavahetamine.
- 10.3.16. Külmalembeste loomade juures ja alpinaariumis katkestuskohtade prandamine välisvalgustuse maakaablites.

Teiste teenistuste poolt esitati aasta jooksul 581 remonttöö tellimust ja 301 elektritöö tellimust.

10.4. Väiksemahulise toodangu valmistamine puidu- ja metallitöökojas

- Teisaldatavaid loomapuure	4 tk
- Transportpuure	13 tk
- Tsinkplekist kühvleid	41 tk
- Pesakaste	15 tk

10.5. Loomaaria transpordivahenditele ja seadmetele aasta jooksul kulutatud kütus:

- diislikütust	22818,62 liitrit
- bensiini	6213,19 liitrit

10.5.1. Autode läbisõit ja kütusekulu (liitrites):

Opel Meriva 226 AUB	M. Kaal	13633 km	B	1184,20
Volkswagen Caddy 102 MLE	V. Fainštein	11195 km	D	1610,76
Ford Mondeo 108 TVS	Ü. Kotkas	16264 km	B	1547,06
Škoda Roomster 485 ATM	R. Kirsipuu	11152 km	B	1043,46
Mercedes Benz 485 ATM	R. Mosel	39439 km	D	5592,98
Volkswagen Caddy 960 VWA	Heakorrasteenistus			

10.5.2. Heakorrasteenistuses kasutatud kütus mehhanismidele ja seadmetele:

- diislikütust	13 773,28 liitrit
- bensiini	1 217,67 liitrit

10.5.3. Energo-mehhaanikasteenistuses ja zoo-osakondades kasutatud kütus mehhanismidele ja seadmetele:

- diislikütust 1841,6 liitrit, millest 1361,6 liitrit energo-mehhaanikasteenistuses ja 480 liitrit zoo-osakondades
- bensiini 1220,8 liitrit, millest 169 liitrit energo-mehhaanikasteenistuses ja 1051,8 liitrit zoo-osakondades

10.6. Väljastpoolt loomaaeda tellitud transpordivahendeid ja mehhanisme kasutati 196,1 tundi:

- käärtõstukeid	16,0 tundi
- šarniirtõstukeid	38,0 tundi
- kraanasid	18,0 tundi
- kallurautosid	62,0 tundi
- survepesurit	1,8 tundi
- kopplaadureid	34,0 tundi
- teepuhastusautot	26,3 tundi

10.7. Tarniti järgmistes kogustes materjale:

- betoonsegu	4,9 m ³
- liiva	50,0 tonni
- killustikku	147,7 tonni
- sõelutud kruusa	57,45 tonni

10.8. Rendiautoga ja oma tööjõuga teiseldatai materjali ja sööta:

- rohu haljasmassi	211,85 tonni
- heina	254,88 tonni
- saepuru	208,25 m ³
- söödaoksi	15,25 tonni
- kuivsööta	187,73 tonni
- Inglise ja Saksa toitu	83,84 tonni
- jõusööta	16 tonni

Rendiauto läbisõit kokku 25 033 km.

10.9. Jäätmekäitlus

10.9.1. Loomaaiale mittevajalik puitmaterjal ja kasutatud oksad veeti firmasse Slops rendiautoga, kokku 51 820 tonni.

10.9.2. Utiliseeriti:

- päevavalguslampe	457 tükki
- DRL lampe	100 tükki
- halogeenlampe	57 tükki
- tavalisi elektrilampe	1110 tükki
- emailvärvi	60 kg
- kruntvärvi	60 kg
- televiisor	1 tk
- metalli	0,891 tonni

10.9.3. Laste loomaaia juures ja Rebasemäe piknikuplatsil tagati teisaldavate käimlate toimimine ja tühjendamine kogu suvehooaja jooksul.